

Programa de violència domèstica

Centre Penitenciari d'Hommes de Barcelona
Departament de Justícia

Barcelona, 1 de desembre de 2005

Origen del programa VIDO

- Neix al CPHB l'any 2001
- S'escindeix del DEVI per marcades diferències de perfil que aconsellaven diferents tractaments
- Objectiu: tractament de penats per delictes de violència de gènere o amb aquest problema com a fons
- Durada inicial: 9 mesos, actualment 4-5
- Equip professional actual: 1 jurista criminòloga, 2 psicòlegs, 2 educadors, 1 treballador social i 1 metgessa

Perfil DEVI vs. VIDO

- Mitjana d'edat
- Intel·ligència
- Perfil toxicològic
- Resistències sobre reconeixement del delictes
- Historial o trajectòria delictiva
- Personalitat (antisocialitat, psicopatia)
- Perfil institucional

Evolució nombre interns

- 2001-2002: 5
- 2002-2003: 10
- 2003-2004: 26 (dos grups)
- 2004-2005: 13 (grups a altres centres)
- 2005-2006: 26 (dos grups)

Perfils VIDO

DOMINANT

- Antisocial. violència no circumscrita a la llar. Sovint no primaris.
- Ampli historial de maltractament
- Víctima: indefensió apresada
- Violència com a mitjà de control
- Violència final: càstig
- Rancúnia i odi vers la víctima

A priori pitjor pronòstic

DEPENDENT

- No violent fora de la llar. Primarietat delictiva
- Maltractament fruit de frustració o separació
- Víctima: reacciona defensivament
- Violència explosiva o progressiva. Objectiu: recuperar la relació
- Violència final: càstig
- Ambivalència amor/odi

A priori millor pronòstic

Criteris d'admissió al programa

- Penats classificats 2n grau o 3er 82 RP.
- 3-4 anys de les $\frac{3}{4}$ parts
- Exclosos mesures de seguretat
- Exclosos diagnosticats de psicopatia (en principi)
- Exclosos patologia psiquiàtrica activa (temporal)
- Exclosos conducta institucional de reiterada inadaptació (temporal)

Estructura de la intervenció

- Avaluació inicial
- Intervenció grupal i individual
- Avaluació final

Avaluació inicial

- Recollida exhaustiva de dades i entrevista
 - Testimoniatge de Sentència
 - Moment d'aparició de la violència i causa
- PCL-R de R. Hare
- Intel·ligència
 - TONI-2
- Personalitat
 - 16 PF-5
 - NEO-PI-R

Intervenció: mòduls de treball

- Distorsions relacionades amb la responsabilitat
- Distorsions relacionades amb l'origen de la conducta violenta
- Consciència i control emocional
- Empatia

Distorsions sobre la responsabilitat

- Culpabilització a la víctima
- Minimització
- Negació

Distorsions causants de la violència

- Distorsions cognitives
- Creences, estereotips i prejudicis
- Rols familiars i l'abús de poder
- Pensament lògic i mètode científic
- Anàlisi i resolució de problemes

Control emocional

- Consciència emocional
- Relaxació
- Autocontrol (tècnica del time out)
- Habilitats socials i asertivitat

Empatia

- Consciència del dany a la víctima
- Victimització secundària

Intervencions paral·leles

- Alcoholisme
- Toxicomanies
- Ludopaties
- Tractaments farmacològics

Intervenció individual

- Reforç de tots els continguts de treball grupal
- Treball dels aspectes no aconsellables de tractar en grup
- Assessorament sobre qüestions particulars
- Reforç i motivació de tractament

Avaluació final

- Valoració global del risc de reincidència
 - valoració de l'assumpció de continguts
 - valoració de trets de personalitat de risc
 - valoració del nivell de culpa emocional
 - valoració de superació de dependència emocional de la parella
 - valoració de estat de las problemàtiques associades
 - valoració de estat de situacions de risc aletargades

Contactes amb l'exterior

- Apropament progressiu al medi extern
 - Sortides programades
 - Permisos
 - Progressió de grau
- Especial èmfasi en l'assessorament individualitzat i resolució de situacions de risc aletargades

L'AUTONOMIA COMPORTA MESURES DE CONTROL

Resultats aproximats

- N= 54
- Bona evolució i contacte exterior sense fracàs =30
- Bona evolució i contacte exterior amb fracàs =7 (en relació amb delicte =2)
- Baixes voluntàries del programa =4
- Evolució insuficient o nul·la encara a presó =9
- Evolució insuficient o nul·la en llibertat definitiva o condemna suspesa =4 (3 reincidències)
- Subjectes en programa pendent d'evolució =24

Problemes detectats durant la implementació

- Què fer amb els molts estrangers que no coneixen la llengua?
- Què fer davant la impossibilitat de tractar a tota la població?
- Què fer davant el nombre desbordant de tasques dels professionals i la pèrdua de qualitat?
- Què fer davant la dificultat de control objectiu de consum de tòxics?
- Què fer amb els de nul·la o mala evolució amb curta condemna?